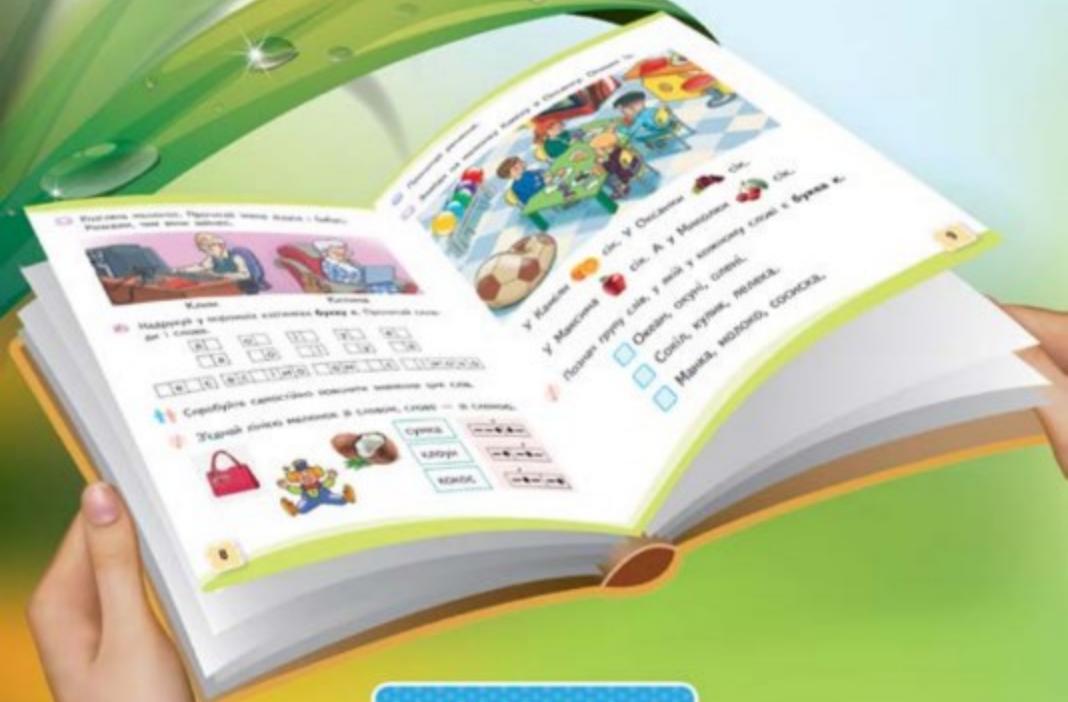

Українська мова

БУКВАР

Навчальний посібник створено відповідно
до Типової освітньої програми початкової школи,
розробленої під керівництвом О. Я. Савченко

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

- — відповідаю на запитання, виконую завдання
- — розповідаю, обговорюю
- — вчуся читати
- — вчуся вправно читати (для тих, хто знає всі букви)
- — вчуся писати
- — малюю, розфарбовую
- — працюю в парі або групі
- — театралізую

РУБРИКИ

- — слухаю тексти
- — досліджую медіа

Bb

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [в].

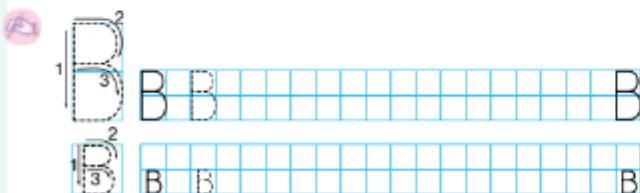
—• —•
ва —а

Ілюстрація тимчасова.
Буде замінено під час підготовки до друку.

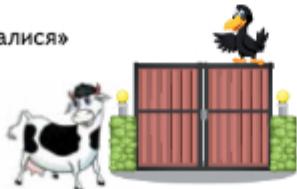
Позмагайтесь в парах: хто знайде на малюнку більше предметів, у назвах яких є звук [в]. Склади речення за малюнком.

Побудуй звукові схеми слів.

Визнач, які слова «заховалися» в одній схемі.

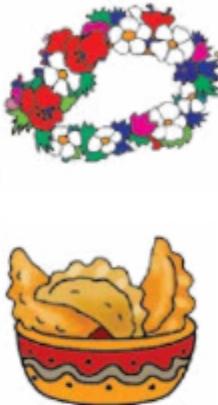
о о а

Прочитай склади. З'єднай їх із малюнками предметів, назва яких починається із цього складу.

**ва
во
ву
ви
ві
ве**

вав	вив	ава	иви	ква	кви
вов	вув	ово	уву	кво	кву
вів	вев	іві	eve	кві	кве
сова			ківі		вуса
кава			вікно		вулик
квас			вінник		улкáн
ванна			вісім		кавун
весна			ви́соко		вовк
весло			новинá		вовна
весела			ви́клика		волáн
весéлка			ви́сновок		волосóк

З'єднай лінією малюнок зі словом, слово — зі схемою.

ВУЛИКИ

слива

кавун

11

Он Іван і Клава.

В Івана . Він високо _____

А у Клави нова скакалка. Вона скакала коло калини.

Іван і Клава веселі!

1

Петро Ребро

Ведмідь сварився із совою:

— Ти щось наплутала, сова!

Затяг свою головою —

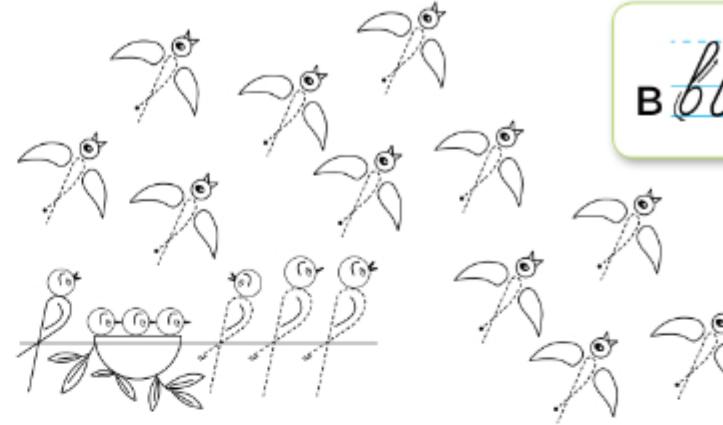
зими в природі не бува!

Сова сміялась: — Волохатий,
не дивно чути це мені:
ти восени як ляжеш спати.

то встанеш тільки навесні.

 Підкресли слова з **буквами В і в**

6

B b

1	888	
b	bu	
bo	be	
bu	bu	
H	han	
Y	Coba	

 Підпиши малюнки

7

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуком [в].

Про які предмети можна сказати він, вона, воно, вони? З'єднай лініями слово і предмет.

він
вона
воно
вони

Разом із друзями пограйся у слова: ти читаєш слово, а він / вона складає із цим словом речення.

в́илив	в́икинув	в́имовив
налив	в́иконав	в́исловив
в́иклав	в́имкнув	в́исмикнув

Прочитай. Поміркуй, як звати дівчаток. Напиши їхні імена під світлинами.

У Василини вінок.

І у Віки вінок.

У Віки у вінку маки.

А у вінку Василини – колоски.

У Славка і Віки Василина.

Вона навесні кавуни. Славко носив і поливав кавуни.

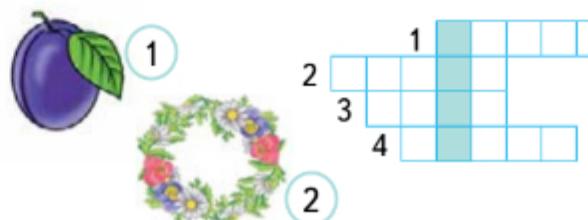
А Віка? Вона лінива? Ні, вона мала!

Восени внуки смакували великим кавуном і синіми сливами.

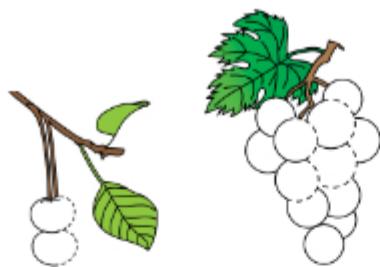
Знайди слово у слові. Підкресли його.

слон   слова   вісім   носила   умова

Розгадайте кросворд.

В **В** **В**

1) **В** **В** **В** **В** **В**

2) **Ви** **Ви** **Ви** **Ви**

3) **Во** **Во** **Во** **Во**

У Валі вноч.

У Віки у вінку маки.

А у Вані

Знайди слово у слові. Запиши його.

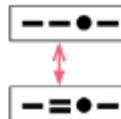
вісім

королева

квасолина

весело

Порівняй звуки, позначені стрілочками.

Назви спільні звуки в цих словах.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуки [р], [р'].

1) **Р** Р Р Р Р

2) **р** р р р р

Напиши в порожніх клітинках букву р. Прочитай склади.

а	о	і	и	у	е
а	о	і	и	у	е

пар	кра	скра
пор	кро	скро
ріп	крі	скрі
рир	кри	скри
рур	кру	скру
рер	кре	скре

Придумайте слова, які починаються зі складів, що виділені синім кольором.

Pp

- • - •
ри - а

p

Напиши у клітінках склади, з яких починаються ці слова.

рак	нора	кран	ра́но
рік	кора	крок	ранок
рис	сира	крик	равлик
ріс	сіра	крук	красá
сир	роса	крем	красíво
мир	рано	крос	карасí
ірис	роса	крок	рука
ірýска	росла	крошки	рукав
крила	рослина	кросівки	рулон
ріка	море		
крісло	крéкер		
серiál	реклáма		

З'єднай стрілочками склади, щоб утворилися слова.

КО	на
ВО	ро
СО	ва

Прочитайте в парі.

- У Марини росли іриси.
- Іриси сині?
- Сині.
- А у Лариси?
- У Лариси маки.

Геннадій Равенський

Вранці по воду Варвара ходила.
Вареники з вишнями вдома варила.

- Вивчи скромовку напам'ять.

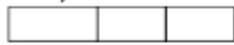
Петро Сорока

Равлик-син прийшов до татка:
— Затісна у мене хатка.
Якщо виросту ще трішки,
то не влізуть в неї ріжки.
Глянув татко на хатинку:
— Не журися, любий синку,
бо не тільки ти ростеш —
підростає хатка теж.

Знайди у вірші слова з **буквою р** і підкресли їх. Цифрою над цими словами вкажи кількість складів у них.

r p т

Р р р

ро роса

па ранок

рі ріка

ру круж

ре орел

Ура! Он море!

З'єднай малюнок із відповідною схемою. Запиши слова.

- • - - -

- • - - - -

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуками [р], [р'].

З'єднай лінією кожне слово з його схемою, а схему — з малюнком.

сорока

- • - - -

ролики

- • - - -

равлик

- • - - -

Прочитай слова. Обведи слово, яке відповідає малюнку.

орел

осел

манка

марка

корова

корона

ролики

кролики

Швидко читай — інше слово в рядку розпізнай. Підкресли його.

рік

рік

ріс

рік

рік

рік

 Устав пропущені букви, щоб утворилося слово. Назві ці букви. Які звуки вони позначають?

а

о

а

и

 Прочитай слова. Що їх об'єднує? Чим вони різняться?

Роман

Віра

Руслан

Ірина

• Утвори слова, поєднуючи склади з першого рядка зі складами другого рядка.

ми со ро ли кі ру

ва са ло но ка па

 Розділи запис на слова і прочитай речення.

КРУКУКРАВУКРУКАСИР.

 Гра «Утвори нове слово». Запиши нові слова.

3 4 1 2

рано

--	--	--

3 2 1 4 5

марка

--	--	--	--	--

3 2 1 4 5

рівно

--	--	--	--	--

КОЛО РІКИ РОСАВА

Ранок. На ранкова роса. Он у рáвники. А он . Вони весело квáкали, високо скакáли і ловили комарів.

Коло ріки Росава мама Віра, синок Руслан і мала Маринка.

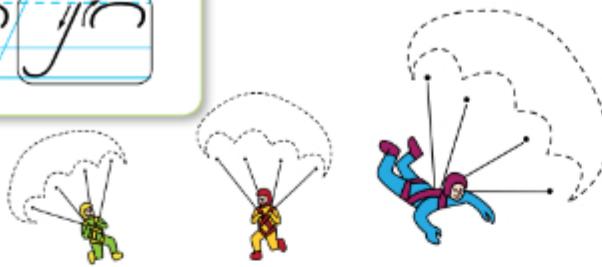
Русланові вісім років. Він наловив сім линів, окунів і карасів. А мама вíловила рака і кинула у .

— Ура! Ура! — весело, мов , скакала Маринка.

Коло сіла Мурка.

— Мурко, Мурко! — ласково кликав Руслан, — на карасика!

P P І І

П **І** **І** **І**

П **І** **І** **І**

П **І** **І** **І**

Писан ловив каралів.

Склади слова з поданих складів. Запиши їх.

ро	ре		
ру	лик		
рав	мо	са	ка

Послухай розповідь. Запам'ятай слова зі звуком [п].

Напиши в порожніх клітинках букву п. Прочитай склади.

a	o	i	и	у	е
а	о	и	и	у	е

спа	пас	пав	пла
спу	пус	пув	плу
спо	пос	пов	пло
спи	пис	пив	пли
спі	піс	пів	плі
спе	пес	пев	пле

ла
ли

пал
пил

Швидко читай – інше слово в рядку розпізнай. Підкресли його.

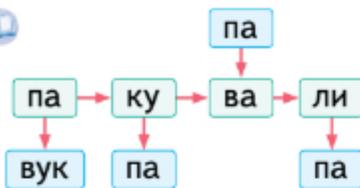
спи спи сни спи спи спи

П п

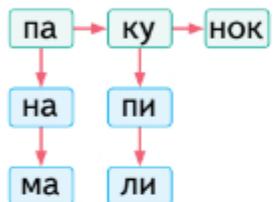

- • - • - •
па пу - а

па	пáра	пе́ро
поле	пáрус	пе́рон
поет	парк	пе́ріна
порт	паркáн	пе́ріла

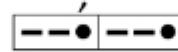
па	ку	нок
папíр	пéсик	пíсок
павук	пенáл	пíкнíк
панама	пéпсí	пíвник

пакунок	пеліка́н	пíаніно
----------------	-----------------	----------------

З'єднай лінією кожне слово з малюнком, а малюнок — зі схемою.

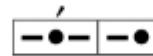
лампа

праска

пенал

Напиши, хто зображений на малюнку. Побудуй звукову схему цього слова. Поділи на склади. Постав наголос.

НА ІВАНА КУПАЛА

У липні — Івана Купала.

рано-рано плели красиві вінки. Вони вірили у велику силу рослин. А коло ріки палили великі .

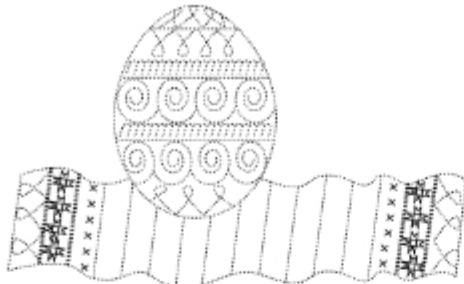
і співали веселі пісні і парами високо перескачували .

пускали вінки у ріку і співали:

— Пливи, вінку, пливи!

Вінки поволі пливли.

П п

Л

н н н

на ми па

ні пікнік

не пенал

Учні Таня Купала

Віраплелавінок.

Утвори слово з перших букв слів — назв предметів. Запиши його.

ВЧУСЯ ОПИСУВАТИ ПРЕДМЕТИ

- Послухай і відгадай загадку.

Володимир Слєпцов

Я на сонечку пів року,
круглий став, червонощокий.
Люблять сік мій, ще й салати
і дорослі, і малята.
Ну, скажімо, діти, хором:
як я звуся? — ... .

Візьми до уваги! Щоб описати предмет, треба розглянути, який він за розміром, формою, кольором. Зрозуміти, який він на дотик, запах, смак. І потім послідовно назвати ці ознаки.

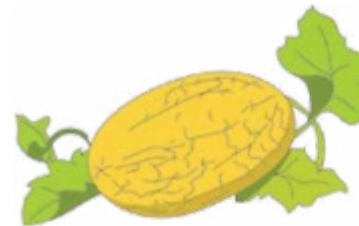
- Розглянь світини. Що зображенено?
- Вибери один із помідорів і уважно розглянь його. Якого він може бути кольору? Яку має форму?
- Уяви, що ти уяв / узяла помідор у руки. Він легкий чи важкий? Твердий чи м'який? Гладенький чи шершавий?
- Чи хочеться тобі спробувати помідор на смак? Чому?
- Які ознаки помідора можна побачити, а які — уявити?
- А тепер докладно опиши помідор.
- Уяви, що помідор упав на підлогу. Як ти думаєш, чи з'явилися в нього нові ознаки? Які? Опиши помідор, який упав.

- Послухай і відгадай загадку.

Володимир Слєпцов

Жовта, гарна, запашна.
Так смакує нам вона,
бо медова всередині
соковита, ніжна ... .

- Які слова допомогли відгадати загадку?
- Уважно розглянь диню. Якого вона кольору? Яку має форму?
- Уяви, що ти взяв / взяла диню в руки. Вона легка чи важка? Тверда чи м'яка? Гладенька чи шершава?
- Чи хочеться тобі скуштувати диню на смак? Чому?
- Які ознаки дині можна побачити? Які уявити?
- А тепер детально описи диню.

▶ Розглянь картину. Дай відповіді на запитання і виконай завдання.

- Що зображене на картині?
- Як ти вважаєш, чому художник зобразив саме їх? Чим вони його зацікавили?
- Чим гарбузи схожі і чим різняться?
- Чи знаєш ти, що можна приготувати з гарбузів?
- Чи доводилося тобі куштувати страви з гарбуза? Які?
- Спробуй описати смак цієї страви.
- Обери гарбуз, який тобі найбільше сподобався і описи його.

Юрій Клапоух. Гарбузи

Допиши пропущені частинки **букви П.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- Простеж, як утворюються нові слова.

пérли
перліна
перлінка

перúка
перукар
перукарка

пíсанка
писанár
писанáрка

Прочитайте виділені слова. Знайдіть ці слова у ланцюжку букв і обведіть олівцем. Чи помітили ви інші слова? Які? Підкресліть ці слова.

папка	пнакиаркапцноипилкарпакаррипа
павук	павурпросопавлавукоавмавпакапа
папір	піркрапірніскріспініпаркіплосірсо

Прочитай слова. Обведи слово, яке відповідає малюнку.

кава
пава

палка
пилка

песик
персик

пáска
ласка

Прочитай речення. Яке слово треба додати в останньому реченні?

У Поліни про піуму і мавпу.

У Павлика про півника і пелікана.

У Поліни і Павлика про _____.

Прочитай речення. Напиши під малюнками імена дітей.

У Пилипа сопілка.

У Павлика скрипка.

Спробуй самостійно створити скромовку-чистомовку.

Уп-уп-уп — я варю з картоплі _____.

Пу-пу-пу — сиплю я у суп _____.

Іп-іп-іп — кину я туди і _____.

Уп-уп-уп — ну й смачний зварився _____!

Гра «Утвори нове слово». Запиши нові слова.

1 4 3 2
к і н о

1 3 4 2 5
к л о у н

3 2 1 4 5
п и л к а

Розглянь малюнок. Прочитай текст. Дай відповіді на запитання в ньому.

АКВАПАРК

Поліна і Павлик плавали в аквалáрку. Поліна пливла поволі. А Павлик?

Пилип в аквапарку пірнав. А Каріна?

Микола Заєць

Пів дня працював павучок,
наткав павутинок пучок,
почав помаленьку привчати
панчішки плести павучаток.

● Вивчи скромовку напам'ять.

Попрацюйте в парах. Влаштуйте змагання: хто швидше і правильно промовить скромовку.

П П І І

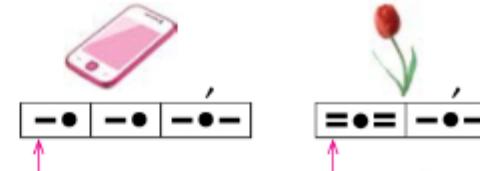
П П П
Пи Пи Пи
Па Паб Пав
У Павліка півнік.

У Палічи песик.

А у Пимена?

• Назви предмети. Порівняй перші звуки в цих словах.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [т], [т̄].

• Назви предмети. Напиши у клітинках склади, з яких починаються ці слова.

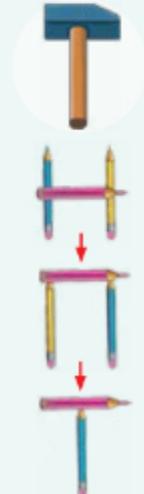

tra	стар	стра
tru	стур	стру
тро	стор	стро
три	стир	стри
трі	стір	стрі
tre	стер	стре

Т Т

-•--
торт

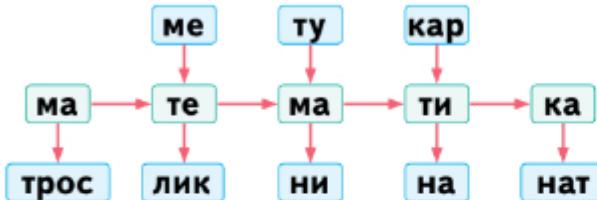

та
так
таксі
такса

ти
їти
віти
квіти

сто
тісто
місто
намисто

теніс	танóк	туман	аптека
театр	талант	турист	терка
карате	тарілка	турнік	тérмос
торт	вітер	актор	капітан
порт	катор	авіатор	воротар
спорт	тóстер	моніtóр	волонtéр

Прочитай слова. Обведи слово, яке відповідає малюнку.

ко́ники
ко́тики

ла́стівка
листівка

воро́та
воро́на

такса
таксі

Продовжте ланцюжок слів.

трактор → **ракета** → **аеропорт** → **термос**

Прочитай речення. Розглянь малюнки. З'єднай лінією кожне речення з малюнком, який відповідає його змісту.

У Наталки котик-муркотик.
У кімнаті на столі котики.

Прочитай скромовку повільно, пошепки. Потім швидко і голосно.

Літали три, літали три,
літали три сороки.
І сіли три, і сіли три
на липу, на високу.

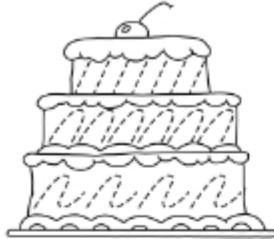

● Знайди у скромовці слова з буквою т. Цифрою над цими словами вкажи кількість складів у них.

А тепер разом складіть скромовку-чистомовку.

Ати-ати-ати — всі ми любимо _____.
Та-та-та — про пригоди рудого _____.
От-от-от — про те, де живе _____.
Ит-ит-ит — який у кита _____.
Ати-ати-ати — нам усе цікаво _____.

T *m i n n*

1 *m m m*

mo *ma* *m*

тому *спорт*

таксі *ракета*

В Антону тато актор.

А в Поліни тато пілот.

2 Склади і запиши малі букви з поданих елементів.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [t], [ɪ].

метр	міст	листок	квітка
метро	місто	листопад	квітник
теніс	таксі	спорт	
тенісист	таксист	спортсмен	
тенісистка	таксистка	спортсменка	

Упиши в речення пропущені слова — нázви намальованих предметів.

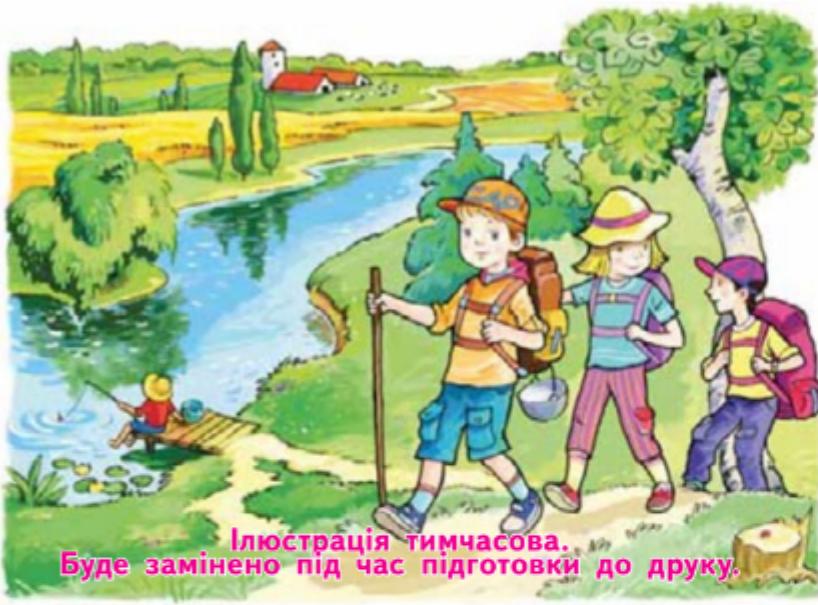

За Олексієм Катричем

- У Мартусі котики.
- У Микити коники.
- У Катрусі кактус.
- У Олесі ослик.
- У Тамари курка.
- У Максима куртка.
- А намисто і коралі — у Світлани і Наталі.

● Кого з дітей зображенено?

Ілюстрація тимчасова.
Буде замінено під час підготовки до друку.

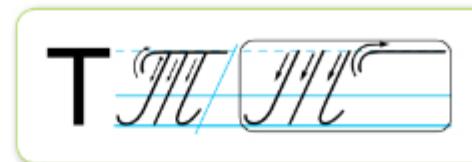
ТУРИСТИ

Настали літні канікули. Тарас, Тимур, Тіна і Таміла — туристи.

Навколо міста ліси. Там ріка, ставок. Направо — ріка, наліво — луки. Тут і стали туристи. Вони поставили намет.

Коло намету ставок. Ранком навколо ставка туман. А на траві роса. У траві равлики і сині квіти. А он ластівки.

Така краса навколо!

Вони ставили виставу.

Склади великі букви з елементів. Запиши їх.

Л У І
У І К
І Л І

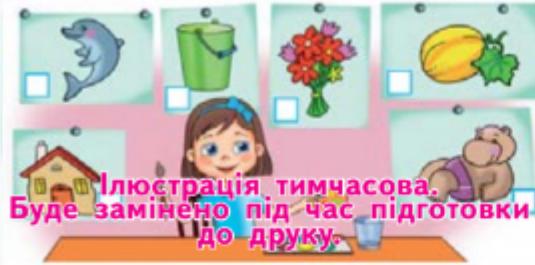
Дд

- • = •
ди н•

Знайди малюнки Даринки, у назві яких є звук [д]. Познач їх ✓.

- Назвій ображені предмети. Порівняй перші звуки в цих словах.

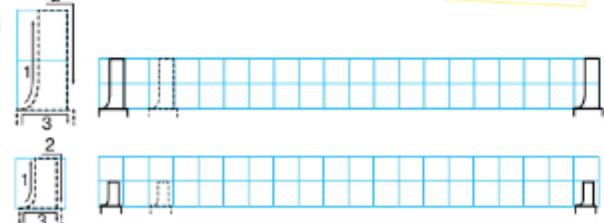

- • - • -

= • - • -

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [д], [д'].

Д	дам	дим	діло	плід	двір
Т	там	тим	тіло	пліт	твір

дим	сад	диво	дірка
дім	рід	дині	клад
дід	лід	діти	дріт
мед	два	слід	двері

Прочитай. Замість крапок додавай слово.

Один	, ...	Два	, ...
Одна	, ...	Дві	, ...
Одне	, ...		

- Простеж, як утворюються нові слова.

сад	дим	дар
садок	димар	дарунок
садівник	диміти	дарувати
друкар	диктор	двір
друкарка	дикторка	двірник
друкувати	диктувати	?

Знайди слово у слові. Підкресли його.

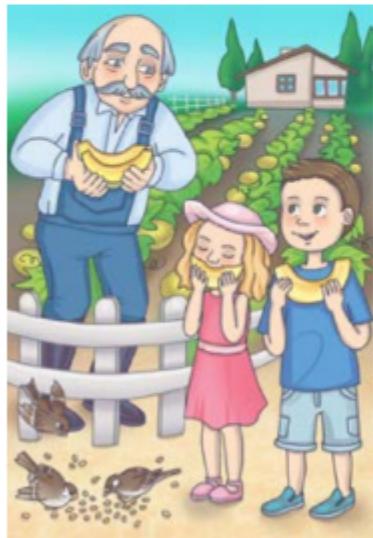
лімонад   крокодил   ведмедик
листопад   садівник

 Данилко на сніданок хоче приготувати салат за маминим рецептром. Чи все він підготував для цього?

Салат

Склад: — одна капустина;
— дві редиски;
— три помідори;
— кріп до смаку.

Посолити.
Полити

Ліна Білецька

ДІДОВІ ДИНИ

При долині дім-домочок.
Там господарем дідочок.
А в дідочка при долині
грядка є, на грядці — дині.
Любити дід їх доглядати.
Як дозріють — дарувати
і дорослим, і малятам,
а насіння — пташенятам.
Найсолодші в світі дині
у дідочка при долині.

Обведи букви Д і д у словах.

38

д ~~г~~ оу

gj	gj
gu	gubari
ge	geneba
gb	gebri
gig - gigon	cag -
Y Emu gig cagibuk.	

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [д], [д̄].

лід	раділи	дідок	вудка
політ	летіли	тітка	квітка

Прочитай. Розділи слова на дві групи. Підкресли їх різними кольорами.

Аделіна, Вадим, Ванда, Едуард, Лада, Ліда,
Данилко, Дмитрик, Даринка, Дениско.

Прочитай текст. Добери заголовок.

?

Дніпро, Десна, Дністер — ріки. Вони великі і красиві. Десна несе води у Дніпро. А Дніпро і Дністер — у велике море.

Яка назва річки у твоєму рідному краї?

40

Прочитай текст. Добери заголовок.

?

У дворі дитсадка дорослі і діти садили молоді дерева. Усім керувала садівник Олена Данилівна.

— Тут посадимо липи і клени. А там далі — високі стрункі тополі.

— А коло вікон ми посадимо квіти, — несміливо порадила мала Даринка.

— Саме так, Даринко, — тут ми посадимо великі квітники! — радо мовила Олена Данилівна.

Дениско і тато посадили дерева.

Даринка подавала мамі квіти, а мама садила.

Дмитро носив у відрі воду. Діти поливали молоді дерева та квіти.

Підкресли в тексті назви дерев.

Які дерева ти ще знаєш?

41

Д

*L L L L L L L L L L
T T T T T T T T T T
C C C C C C C C C C*

 D D D D D D D D D D D

22

Lia

2

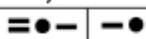
14

Dewia i Dwingo - piaski.

 Напиши поруч із малими буквами відповідні великі.

a H K p g

- Назві зображені предмети.
Порівняй перші звуки в цих словах.

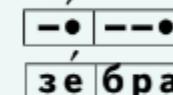

Відгадай загадку. Запам'ятай слова зі звуками [з], [з'].

3

33

за - са	зна	зва	зла	зра
зу - су	зну	зву	злу	зру
зо - со	зно	зво	зло	зро
зи - си	зни	зви	зли	зри
зі - си	зні	зві	злі	зрі
зе - се	зне	зве	зле	зре

коса сірка каска слива

коза зірка казка злива

віз	зорі	зима	мороз
візок	зірка	взимку	морозив
возити	зорепад	зимувати	заморозив

Прочитай слова. Обведи слово, яке відповідає малюнку.

ваза
вази

вазон
вазони

валіза
валізи

водолаз
водолази

Підкресли слова, у яких два склади.

зуби	озеро	коза	золото	звук
зубр	бузок	береза	залізо	слива

Підпиши малюнки.

Чим різняться ці слова?

замок

замок

Прочитай. Що відповіла зозуля дітям?

За Марією Чумарною

— Зозуле, зозуле,
ти взимку не кувала,
у саду не літала,
на високе дерево не сідала.
Де ти зимувала?

Обведи малюнок предмета, до якого подано схему.

Розділи речення на слова і прочитай скромовку.

РОЗКВІТЛИМІМОЗИУЗІНИВМОРОЗИ.

Спробуй самостійно створити скромовку-чистомовку.

Оз-оз-оз — ой, на вулиці _____!

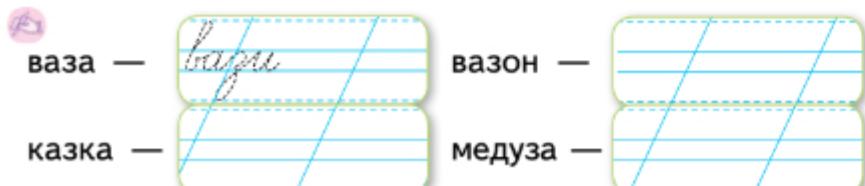
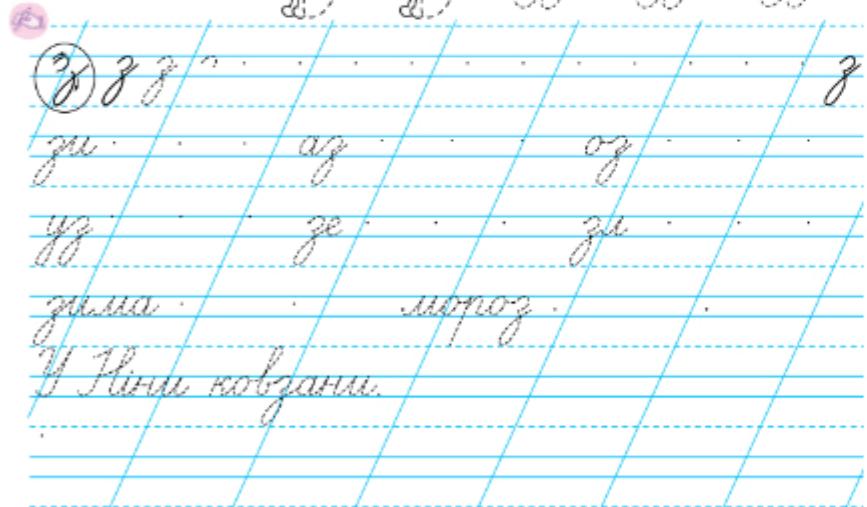
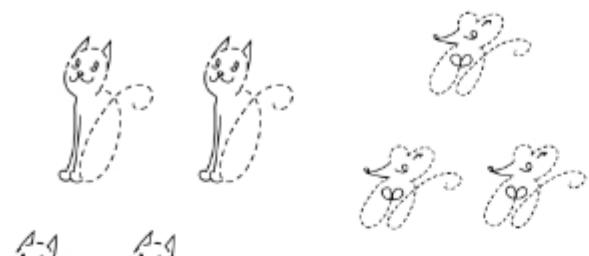
Іг-іг-іг — навколо випав білий _____!

Си-си-си — дуже змерзли в нас _____.

Зе-зе-зе — дід на санках нас _____.

3

з з

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуками [з], [з̄].

звірі	зімно	зазирнути
замети	зранку	задрімати
ковзани	завтра	заморозити
	зрадів	морозиво
	зірвав	замерзло
	заплакав	візерунки
казка	казати	записка
казкар	розвідати	записник
казкарка	передавати	записувати

— Мамо, розповіси мені нову казку? — запитала Зіна.

— Так, Зіно. Казку «Коза-Дереза».

Мама розказала Зіні казку. А Зіна передала казку підрозділу Лізі. Тепер і Ліза знатиме казку про Козу-Дерезу. Вона задоволена.

Удома Ліза розповідала казку малому Назарку:

— Купив дід на ринку козу. Зранку послав дід сина ту козу пасти...

А далі?

Прочитайте українську народну казку «Коза-Дереза».

Розподіліть ролі та розіграйте сценку з казки або підготуйте виставу за казкою.

ВЕСЕЛА ЗИМА

Завітала до нас зима. Засіпала міста і села. Настелила на землі килим. Намела високі замети. Замела навколо і ліси, і степи. Стало зовсім зімно! Мороз замурував ставки, озера і ріки у лід.

А тато залив коло дому ковзанку.

— Ура! Ковзанка замерзла! — зраділи діти.

— Усі на ковзанку!

І мороз не завада! Друзі Ліза і Назарко стали на ковзани — і на ковзанку! А Лесик посадив Злату на санки і везе.

Зима морозна, але така весела!

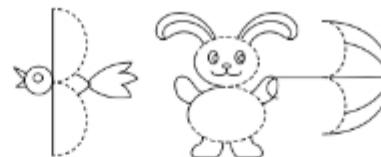

Розділи речення на слова і прочитай.

ЗИМА ЗМОРОЗАМИЗИМУВАЛА.

3 3 3

(3) 3 3 3 3

За Зе Зб

Зи Віна

Зима За вікнами мороз

Зима морозна, весела!

Зіно! Де сани? Сани у Назара.

ВЧУСЯ РОЗПІЗНАВАТИ ОЗНАКИ ЗИМИ

Володимир Кленц

ГОСТЮЄ В НАС ЗИМА

Летять, летять сніжинки
на поле, ліс і сад,
веселий свій таночок
танцює снігопад.
Надворі — лютий холод,
тепла давно нема.
Вліз під ялинку зайчик
і солодко дріма.
Мете хвостом лисичка
сніжок біля сосни.
В барлозі спить ведмедик,
солодкі бачить сни.

Розглянь картину із зображенням зимового пейзажу. Дай відповіді на запитання.

Ольга Кваша. Іній

⚠ Які ознаки зими назвав поет? Підкресли в тексті слова, які розповідають про ознаки зими.

❓ Розкажи, які ознаки зими ти спостерігав / спостерігала.

- Назви слова-ознаки до слів: сніг (який?); мороз (який?); лід (який?); зима (яка?); вітер узимку (який?); небо взимку (яке?).
- Назви, які ознаки зими зображені на малюнку.

❓ Склади розповідь за малюнком.

Спробуйте назвати якомога більше «зимових» слів.

Бб

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [б].

Побудуй звукові схеми слів.

бу зок

Віднови елементи букви Б.

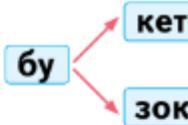
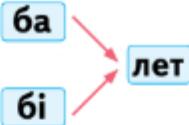
Б П І Б Д Д

ба бу бе бі бо
па пу бе пі по

бік борт кубло рибка
пік порт дупло ріпка

буква

буквар

абетка

бібліотека

букви

букварик

азбука

бібліотекар

Прочитай слова. Обведи слово, яке відповідає малюнку.

білка

бинт

банан

кубок

булка

бант

баран

кубик

Перестав склади так, щоб утворилися слова. Запиши слова.

ре бе за

ме за ду

ба ка со

бу на зи

ро да бо

ди нок бу

КОТИККОТИВКЛУБОКПОКОЛУ.

З'єднай лініями нázви рослин із малюнком ботанічного саду, а нázви тварин — із малюнком зоопарку.

- бик
дуб
зубр
білка
верба
бобер
- баран
бузок
зебра
береза
бузина
барвінок

За Анатолієм Качаном

НА БÉРЕЗІ БЕРÉЗА

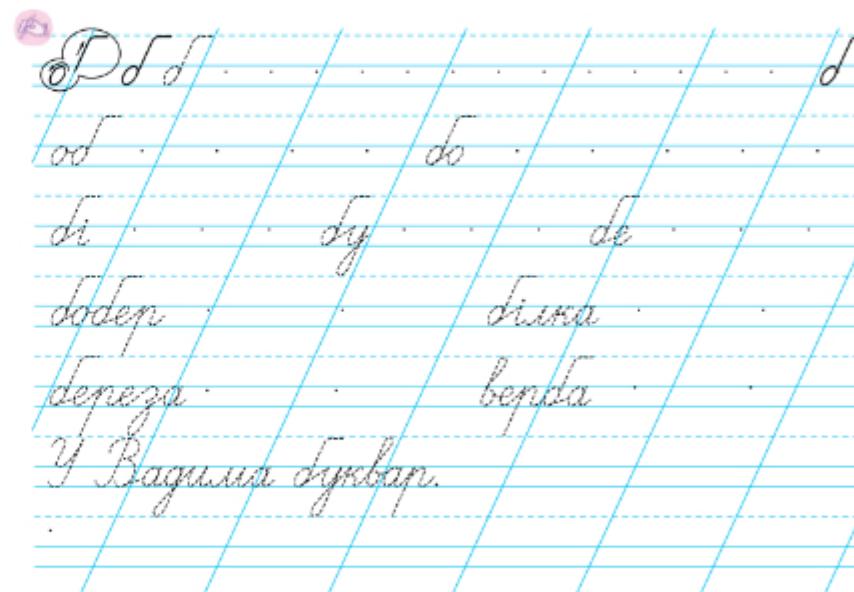
На берéзі берéза,
а на берéзі — шпак.
Сидів він і над плесом
насвистував отак:
— На березі береза,
а на березі — шпак.
Сидів він і над плесом
насвистував отак:
— На березі береза,
а на березі — шпак...

● Визнач, яку цікавинку закладено у вірші.

б

У букварі букви.

Устав пропущені букви так, щоб утворилися різні слова.

б нт

б лет

б лка

б нт

б лет

б лка

ба ан

з бри

ба ан

з бри

За Оксаною Кротюк

ДВА ПЕСИКИ

Були собі два песики: білий і сірий.

Білий песик звався Барсик і любив усе на букву «Б»: бублики, бабусин борщик та бутерброди, якими пригощав його хлопчик Богданко. А ще він дуже любив свою будку.

Сірий песик звався Сірик. Йому подобалося все на букву «С». Сірик любив спати проти сонечка, слухати, як стrekочуть сороки. І радів, коли приходила киця Сніжинка. Разом вони лизькали сметанку та їли сосиски, якими частувала їх дівчинка Софійка.

Отакий-то був Сірик, і такий-от був Барсик!

Підкресли слова з буквами **Б**, **б** і **С**, **с**.

- Поясни, чому слова **Барсик**, **Сірик** і **Сніжинка** написано з великої букви?
- Чим песики були цікаві?

БУДЕМО БОКСЕРАМИ

Борис і Данило — брати. У середу вони відвідали бібліотеку. Брати вибрали собі розповіді про бокс і боксерів.

Тато зрозумів синів і купив усім квитки на бокс. Борис і Данило зраділи!

У суботу тато повів синів на бокс. Вони вболівали за боксера Олександра Усика. На рингі він був в образі козака.

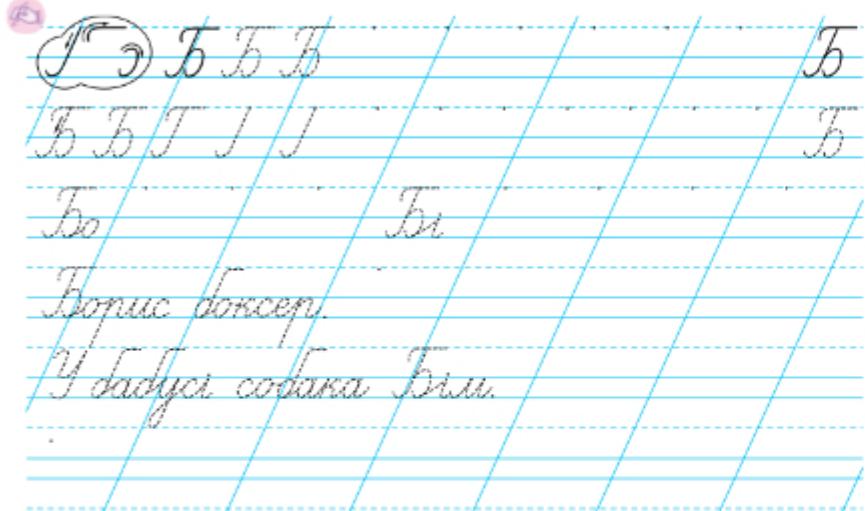
— Нокáут! Сла́ва! Бráво! — усі раділи перемозі Олександра.

— І ми будемо відомими боксерами! І прославимо рідне місто! — упевнено сказали брати.

Чому хлопчики вирішили стати боксерами?

Б **Б** **Г** **Э**

Прочитай під малюнком імена хлопчиків. Розглянь малюнок. Поміркуй і впиши в речення потрібні за змістом імена хлопчиків.

В дубин.
У труда.
У дардан.

Послухай вірш. Запам'ятай слова зі звуком [ї].

Побудуй звукові схеми слів.

--	--

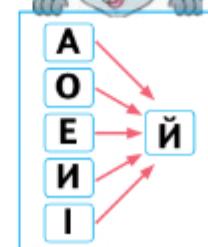
--	--

І І І
І І І

І І І
І І І

мий
мій
лий
рий
рій
пий
сій

бий
бій
дай
дуй
йти
иде
йду

Й Й

— • — — •
— а й ка

змій
змий
лійка
мийка

сойка
майка
лінійка
копійка

двійка
трійка
йо
йод

тві
сві
кра
зна

трамвай
тролейбус

аїстри
майдан
майстер

клей
вирій
музей

Складіть розповідь за малюнками.

— Ой! Ай!

— Спасибі!

— Покатайте!

Міркуй! Добирає слова!

літо — <u>літній</u>	мир — <u>мирний</u>
зима — <u>зимовий</u>	дуб — <u>дубовий</u>
весна — ?	сосна — <u>сосновий</u>
краса — ?	береза — <u>березовий</u>
смак — ?	клен — ?

З'єднай стрілочками слова, протилежні за значенням.

новий	злий
добрій	кіслій
сумний	старий
високий	низький
солідкий	веселий

З'єднай лінією слово — назву предмета зі словом — його ознакою за кольором. До якого словосполучення немає малюнка?

волк	синій	
ліс	зелений	
листок	рудий	
барвінок	сірий	

й й і

1) *й й і*

ой . . . . . сойка . . . . .

ай . . . . . аистра . . . . .

старий — новий . . . . .

Мед солодкий. А лимон?

2) Напиши колір кожного предмета.

Марійка і Надійка, Олексій і Андрій — друзі. Вони давно знайомі. Весело разом!

У Надійки синій бантик. А у Марійки — білий.
В Андрійка красивий змій. Олексій приніс мотузку.
Буде змій летіти в небі!

Де Марійка і Надійка? А де Олексій і Андрій? Підпиши імена дітей.

А ти знат? А ти знала?

Місто Стрий побудоване на лівому березі ріки Стрий. Тому й отримало таку назву.

Тепер подумай, звідки назва міста Дніпро.

Виконай дії і прочитай нові слова. Запиши їх.

+ Й =

- ІК + ОЙ + КА =

АЙСТРИ

Побачив Андрійко у дворі сестру Марійку і одразу став розвідати.

— А в мене насінинки, — і розтулив кулак. —

Мама дала. Вона сказала:

— Із насінини виросте квітка — айстра.

— Давай разом виростимо красиві квіти, — запропонувала Марійка братові.

— Добре, давай! — відповів Андрійко.

Посадили діти насінинки в

— Не забувайте поливати, — порадила мама.

Діти дбайливо поливали айстри. А коли квіти проросли, то Андрійко виніс

Незабаром айстри розквітли. А колір такий різний — і білий, і синій, і бузковий... Красиві виросли айстри!

Що ви можете сказати про цих дітей?

Й Ї Щ

М

М

І Й І
Іо
Іосип
У Й І
Іог

Андрійко малий. А Віталій?

Виконай дії і запиши слова. Що вони означають?

+ ий

+ ний

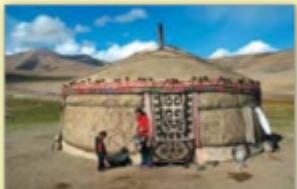
Послухай вірш. Розкажи, про яких тварин сказано у вірші. Де вони живуть?

Прочитай. Добери потрібне слово.

У собаки будинок — то його будка.
У ліса в лісі — нора.
У білки в сосні — дупло.
А в лелеки на дереві — ?.

Ознайомся з різними видами будинків за світлинами.

А хто живе в цих будинках?

дім
удома
домівка

будинок
споруда
солодка

рід
рідна
родина

МІЙ ДІМ

Різні на планеті будинки. Великі й малі. Красиві й дівні. Але всім мила і тепла рідна домівка.

Мій будинок — не просто споруда. Мій дім — то мама і тато, брат і сестра, мій песик і котик. У рідній оселі все таке миле і **знайоме!** Тут мама співала нам **колискові** пісні. А татко **розповідав** казкі. Ми в рідному домі радісні й веселі.

У рідному домі — і вода солодка!

Що ти можеш розповісти про свій рідний дім?

- Що означає — «**будинок — не просто споруда**»?
- Під час прогулянок спостерігай, у яких будинках живуть люди, а в яких — тварини.

 Чим схожі букви? Чим відрізняються одна від одної? Напиши великі букви.

о-а и-і у-у ы-ы р-п н-т

--	--	--	--	--	--	--

 Склади і напиши букви.

$$\begin{array}{l} o+f= \\ 1+\ell= \end{array} \quad \begin{array}{l} o+u= \\ c+c= \end{array} \quad \begin{array}{l} u+y= \\ j+r= \end{array} \quad \begin{array}{l} i+t+v= \\ j+r+j= \end{array}$$

 Які квіти посадила Марійка? Які фрукти купив Олексій? Допиши речення.

Марійка посадила

Олексій купив

 Склади і запиши речення.

брат Борис Мій боксер

--	--	--	--	--	--	--

плавати буде Іра в басейні

--	--	--	--	--	--	--

мішай і теплий Рідний дім

--	--	--	--	--	--	--

 Розкажи, що зображене на малюнку.

Допоможи Дідові Морозу роздати дітям подарунки.

НЕЗАБАРОМ КАНІКУЛИ

Добру звістку принесла нам у клас Віра Йосипівна:

— Діти, незабаром настане Новий рік. Він принесе вам зимові канікули. А канікули — то санки і ковзани, різні маскаради і конкурси. Прийде до вас Дід Мороз і принесе в торбині різні подарунки.

Ми зраділи і всі разом весело проспівали:

— Канікули, канікули до себе нас покликали!

 Який настрій у вас напередодні канікул?

 Прочитай текст і розкажи, який настрій у дітей. Як вони планують провести свої канікули?

Ура! Завтра у нас канікули!

Байдикувати ніколи!

Нам ніколи й присісти, бо треба побувати в театрі і в кіно. Відвідати музей, бібліотеку, потім ковзанку. У суботу побувати на маскараді...

Ура! Канікули!

 Розкажи, що зображене на світлинах.

 Як ти плануєш провести свої перші зимові канікули?

Чим схожі букви? Чим відрізняються? Напиши малі букви.

A-Л   *O-С*   *E-З*

Ж-К   *В-Р*   *І-Б*

Напиши великі букви.

Р і к е н г з в д ї
Т

Запиши імена хлопчиків, у яких два склади.

Артур, Микола, Валентин, Семен, Борис, Олексій,
Давид, Віталій, Нестор, Макар.

Запиши імена дівчаток, у яких два склади.

Ірина, Віра, Аліна, Олена, Емма, Злата, Тамара,
Ліна, Дарина, Ніна, Лариса, Марта.

Розкажи, що зображене на малюнку. А про який подарунок мрієш ти?

Ура!
Скоро канікули!

Прийде Миколай!

Ілюстрація тимчасова.
Буде замінено під час
підготовки до друку.

Скоро Різдво!

ГОТУЄМОСЯ ЩЕДРУВАТИ, КОЛЯДУВАТИ І ЗАСІВАТИ

Чи знаєте ви, які три велики зимові свята відзначають в Україні?

Розкажи, як святкують Новий рік і Різдво у твоїй сім'ї.

Послухай (прочитай) засівальний вірш, щедрівку і колядку.

Лариса Цілик

ЗАСІВАЛЬНА

Сію, сію, засіваю
із нового урожаю
золотим зерном добірним!
Хай же небо буде мирним!
Хай ростуть здорові діти!
Хай цвітуть прекрасні квіти!
Хай настане гарна днина!
Хай святкує вся родина!

Добрий вечір вашій хаті!
Ми прийшли пощедрувати!
Щастя зичимо родині,
миру ненъці Україні,
всім достатку і везіння
у сім'ї порозуміння!

Аніта Майданюк

Коляд, коляд, коляда!
Холод взимку не біда.
Двері швидше відчиніть,
нас до себе запустіть!
Всі, хто є у вашій хаті,
будуть дужі та багаті!
На городі вродять густо
і картопля, і капуста,
помідори й огірочки
і для сина, і для дочки.
Ось промова в нас така!
Ви ж готовте п'ятака!

Юрій Мацик.
Коляда в Карпатах

- Вивчи напам'ять і навчися виразно промовляти один з віршів.

Q Придумайте власне віншування, або продовжте подане.

Добрий вечір у вашій _____.
Хай усі будуть _____.
З Різдвом усіх вас _____.
Щастя, радості _____.

Запиши буквосполучення.

Склади і запиши речення.

до нас Завітала зима

раді зими Диму

СКЛАДАЮ РОЗПОВІДЬ ЗА МАЛЮНКАМИ

Наведи пунктирні лінії.

Домалюй візерунки на кульках.

ЩО Я ЗНАЮ? ЩО Я ВМІЮ?

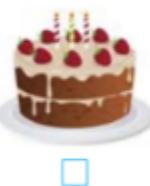
- Побудуй звукові схеми слів. Постав наголос.

- Запиши цифрою кількість складів у кожному слові.

- Надрукуй у клітінках склади, з яких починаються ці слова.

- Напиши великі і малі букви, які продуктує вчитель / вчителька.

- Прочитай слова. Підкресли назви птахів.

Орел, осел, комар, курка, корова, ворона, корона, сорока, равлик, пелікан, тукан, павук, папуга, пава, ласті, ластівка.

- Прочитай. Упиши в речення пропущене слово — ім'я дівчинки чи хлопчика.

У Леоніда слон, літак, кубики і велосипед.

У Ліди лопата, відро, котик і самокат.

Котик і відро у

Кубики і слон у

Спиши текст.

Тато з Романом робили покупки. Роман купив собі банани. Сестрі Еммі — морозива. Тато вибрав велику рибину. Мамі купили сливовий сік.

A rectangular area designed for handwriting practice, featuring ten horizontal light blue lines and a single dashed horizontal line in the center.